

14/02/1779: Thuyền trưởng James Cook bị giết ở Hawaii

Nguồn: [Captain Cook killed in Hawaii, History.com](http://www.history.com)

Biên dịch: Nguyễn Thị Kim Phụng

Vào ngày này 1779, thuyền trưởng James Cook, nhà thám hiểm và nhà hàng hải vĩ đại người Anh, đã bị người bản địa Hawaii giết chết trong chuyến hải trình thứ ba đến quần đảo Thái Bình Dương này.

Năm 1768, James Cook, một sĩ quan trắc địa của Hải quân Hoàng gia Anh, đã được thăng cấp lên trung úy và trở thành chỉ huy con tàu HMS *Endeavour*, bắt đầu một chuyến thám hiểm đưa các nhà khoa học đến Tahiti để theo dõi quỹ đạo của sao Kim. Năm 1771, ông trở lại Anh, sau khi đã tìm ra New Zealand và Úc, đồng thời đi vòng quanh thế giới.

Bắt đầu từ năm 1772, Cook chỉ huy một đoàn thám hiểm lớn đến Nam Thái Bình Dương và trong ba năm tiếp theo, ông đã đi thám hiểm Nam Cực, vẽ lại bản đồ quần đảo New Hebrides, và khám phá ra đảo New Caledonia. Năm 1776, một lần nữa Cook lại khởi hành từ Anh, trên cương vị chỉ huy của đoàn tàu HMS *Resolution* và *Discovery*. Đến tháng 01/1778, ông đã ghé thăm quần đảo Hawaii lần đầu tiên. Cook cũng có thể là người châu Âu đầu tiên đặt chân lên quần

đảo này, nơi mà ông đặt tên là Quần đảo Sandwich để vinh danh một trong những người bảo trợ của mình, John Montague, Bá tước xứ Sandwich.

Cook và đoàn thủy thủ đã được chào đón bởi dân Hawaii bản địa, những người đã bị cuốn hút bởi hai con tàu châu Âu và cách họ sử dụng sắt. Cook tiếp tế cho tàu của mình bằng cách trao đổi kim loại, còn các thủy thủ thì đem móng sắt để đổi lấy những lần "vui vẻ." Đoàn tàu sau đó đã dừng lại trong thời gian ngắn tại Ní'ihau, rồi đi về hướng bắc để tìm điểm cực tây của Lối thông Tây Bắc (từ Bắc Đại Tây Dương sang Thái Bình Dương, phía trên Canada.) Gần một năm sau đó, hai con tàu của Cook quay trở lại quần đảo Hawaii và trú lại an toàn trong một bến cảng ở vịnh Kealakekua.

Nhiều nghi vấn đặt ra rằng người Hawaii đã gán những ý nghĩa tôn giáo cho lần viếng thăm đầu tiên của người châu Âu lên quần đảo của họ. Đến chuyến hải trình thứ hai của Cook thì có thể chắc chắn về vấn đề này. Vì vịnh Kealakekua được coi là cảng thiêng liêng của Lono, vị thần sinh sản của người Hawaii, và tại thời điểm Cook xuất hiện, người dân địa phương đang tổ chức một lễ hội dành riêng cho Lono, nên Cook và đoàn tùy tùng đã được chào đón như thần linh và họ cũng đã lợi dụng lòng tốt của người Hawaii trong nhiều tháng tiếp theo. Mãi đến khi một trong những thủy thủ chết, làm lộ ra rằng người châu Âu cũng chỉ là con người bình thường, thì mối quan hệ mới trở nên căng thẳng. Vào ngày 04/02/1779, đoàn tàu Anh khởi hành từ vịnh Kealakekua, nhưng biển động đã làm hư hỏng cột buồm của tàu *Resolution*, và chỉ sau một tuần, đoàn thám hiểm đã bị buộc phải quay trở lại Hawaii.

Người Hawaii đã "chào đón" Cook và các thủy thủ bằng cách ném đá; sau đó họ lấy trộm một chiếc thuyền nhỏ từ *Discovery*. Các cuộc đàm phán với vua Kalaniopuu nhằm lấy lại chiếc thuyền đã sụp đổ khi một lãnh đạo người Hawaii bị bắn chết. Đám đông người Hawaii liền tấn công đoàn của Cook. Thuyền trưởng và các thủy thủ đã nã đạn vào những người Hawaii đang tức giận, nhưng họ đã nhanh chóng bị áp đảo, và chỉ có một vài người may mắn trốn thoát an toàn đến tàu *Resolution*. Thuyền trưởng Cook thì bị đám đông giết chết. Một vài ngày sau, người Anh trả đũa bằng cách bắn đại bác và hỏa mai tại bờ biển, giết chết 30 người Hawaii. Sau đó, hai con tàu *Resolution* và *Discovery* cuối cùng cũng trở về nước Anh.

Nguyễn Thị Kim Phụng

Nguồn: <http://nghiencuuquocte.org/2017/02/14/thuyen-truong-james-cook-bi-giet-o-hawaii/>

www.vietnamvanhien.info
Tủ Sách Văn Hiến với hơn 4600 tác phẩm